

pedagogical science are considered. The author analyzes the problem of future educators training and defines the concept of «future teachers training to the emotional development of preschoolers». Summarizing the results, it was concluded that, the research training of future educators for educational activities, training of future teachers to the emotional development of pre-school children has not been investigated, although the urgency of the problem is obvious in modern educational space. Therefore, the success of the implementation of training future educators for emotional development of pre-school children depends on the determination of optimum system of interconnected basic views on the process of preparation, taking into account changes based on the strategic goals of professional training and patterns of the learning process. It has been emphasized that numerous studies devoted to pre-school education and the lack of orientation of training system and parenting prevailing in educational institutions, including ignoring of age characteristics during children's emotional development, led to the need of studying the problem of preschool children's emotional development, which is the prospect of further research in this area.

Key words: education, teacher, pre-school children, the emotional development of children, training, emotions.

УДК 373.2.016:75

Ольга Федій

Olha Fedii

АГОГІЧНА ФУНКЦІЯ ЕСТЕТОТЕРАПІЇ В ПРОЦЕСІ ОПАНУВАННЯ ДИТИНОЮ ОСНОВ «МИСТЕЦТВА ЖИТТЯ»

AGOGIC FUNCTION OF AESTHETICAL THERAPY IN THE PROCESS OF CHILDREN'S MASTERING THE FUNDAMENTALS OF THE «ART OF LIFE»

У статті обґрунтовуються методологічні засади естетотерапії у світлі сучасних людинознавчих наук. Висвітлено концептуальні складові організації естетотерапевтичного навчально-виховного простору в дошкільній та початковій ланках освіти як стартових щодо усього подальшого агогічного супроводу людини в освіті.

Ключові слова: естетотерапія, агогіка, агогічна функція, «мистецтво життя», дитяча творчість.

Теоретико-психологічний аналіз засад особистісно-креативного підходу в освіті виявляє низку деструктивних чинників, зокрема внутрішньо-особистісні конфлікти різноманітного походження та психічні захисти, які ускладнюють реалізацію креативного потенціалу індивідуальності, знижують продуктивність засвоєння дитиною навчального матеріалу. Такий стан справ пояснюється, з одного боку, недостатньою розробленістю особистісно орієнтованих креативних освітніх методик дошкільної та початкової ланок освіти, хоча саме такі підходи спроможні забезпечити гармонійний розвиток та розкриття особистісного, творчого потенціалу учасників педагогічного процесу як основи подальшої продуктивної спільної діяльності. З іншого – слабкою теоретико-методологічною базою малорозвиненої в нашій країні галузі психолого-педагогічних знань – естетотерапії. Відтак, стає актуальною необхідність розробки теоретико-методологічних засад естетотерапевтичного підходу до організації сучасного освітнього середовища, у якому в психологічно комфортних умовах відбуватиметься формування і розвиток творчої особистості дитини, здатної відчувати себе повноцінною та щасливою у своєму житті.

Проведене дослідження стану розробленості проблеми подолання негативної дії асоціального, екологічно-деструктивного та бездуховного інформаційного поля на сучасну дитину та рівня соціального попиту на розвиток креативного потенціалу сучасного носія та примножувача культурно-історичних цінностей суспільства дозволило виділити дві системи протиріч у сучасному педагогічному процесі. До таких протиріч слід віднести:

- недостатню науково-педагогічну розробленість особистісно-креативних підходів до формування й самореалізації індивідуальності в освітньому просторі – та сучасний стан надзвичайної потреби суспільства у психічно здорових, духовно розвинених, творчих фахівцях з різних сфер людської діяльності;

- дисгармонізацію, емоційно-духовне й естетичне збіднення нинішнього соціально-економічного життя – та величезний естетотерапевтичний потенціал традиційних засобів педагогічної дії, що вже мають достатню розробленість на рівні самостійних психотерапевтичних методик (ігрових, казкових, мистецьких, природознавчих тощо).

Відповідно до цих двох систем протиріч виокремлюємо системні елементи педагогічного процесу, що здатні вирішити названі вузлові проблемні моменти: по-перше, особистісно орієнтовану гуманістичну парадигму освіти, як таку, що несе в собі ідею абсолютної самоцінності людської особистості; по-друге – естетотерапевтичну змістову складову процесу організації освітнього простору дошкільної та початкової ланок освіти як стартових етапів організації усієї освітньої діяльності особистості впродовж життя. Слід зауважити, що ці системні елементи мають тісний взаємозв'язок, оскільки обидва визнають виховання головною цінністю освітнього процесу, а роль педагога при цьому полягає у спрямуванні освітнього процесу на гармонійне, естетично-комфортне входження дитини у світ цінностей, без примусу зовні, через ідентифікацію власної особи із загальнолюдськими цінностями та її творче самовизначення в освітньому та життєвому просторі, формування в неї такої життєво важливої компетентності як володіння основами «мистецтва щасливого життя».

Стає доцільним вивчення теоретико-методологічних засад естетотерапії у її зв'язку з провідними гуманістичними ідеями особистісно орієнтованої педагогіки та визначення основних положень естетотерапії як сучасної агогічної системи гуманістично спрямованих, «людинозберігаючих» складових психолого-педагогічної дії на індивідуальність дитини.

Мета статті – з'ясування сутності гармонізуючого, естетотерапевтичного впливу на дитину дошкільного та молодшого шкільного віку в епоху інформаційного суспільства, теоретико-методологічне обґрунтування агогічної функції естетотерапії в процесі становлення сучасної особистості.

Педагогіка, як «мистецтво ведення дитини за собою», виникла значно пізніше ніж в людському суспільстві з'явилося те, що вивчає педагогіка – виховання. Починаючи з XX століття, зокрема з розвитком інших людинознавчих наук (фізіології, психології, педагогічної соціології, андрагогіки тощо) все більш стає зрозумілим, що кваліфікованого педагогічного керівництва потребують не лише діти, але й дорослі. Відтак, процес виховання визнається необмеженим у часі та у віці учасників педагогічного процесу. Не менш важливим стає вивчення сутності цього процесу та виявлення його стратегічних цілей. У контексті цього викликає схвалення наукова позиція Б. Бім-Бада, який пропонує виокремити таку галузь дослідження виховного процесу як агогіка – теорія і практика удосконалення людини, її здібностей, пізнання та мистецтва щасливого життя, що відбувається у процесі освіти, виховання та навчання [2, с. 3]. У цьому розумінні агогіка це не тільки назва науки про виховання, освіту та навчання людини, але й власний центральний, найбільш важливий і характерний її концепт, який окреслює основну мету педагогічного процесу в цілому, а саме – зробити людину щасливою у її власному житті.

Величезним гармонізуючим потенціалом у освітньо-виховному процесі відзначаються численні засоби естетотерапевтичного впливу на особистість.

Естетотерапія – це самостійна сфера інтегративного наукового знання про засоби та методи створення педагогом психологічно комфортного освітнього середовища, здатного

відновити природну гармонію сучасної людини з навколишнім середовищем, надати їй можливості щодо подальшого індивідуально-творчого саморозвитку. Естетотерапія несе в собі приховані інструкції щодо збереження цілісності й розвитку творчого потенціалу особистості, її духовного ядра [13, с. 8]. Відтак, за своєю акмеологічною, синергетичною суттю, естетотерапія є агогічним процесом.

Сутність використання естетотерапії в освітньому процесі дошкільного навчального закладу та початкової школи – це формування в дітей естетичної картини Всесвіту й адекватної природовідповідної системи різноманітних видів творчої діяльності шляхом оновлення психофізичного здоров'я вихованців та формування-підтримки в них почуття щасливого, повноцінного життя.

Двоаспектність сучасної проблематики педагогічної науки: необхідність збереження гармонійної взаємодії дитини з оточенням та створення умов для психоемоційного виживання дитини постіндустріального суспільства на засадах творчої самореалізації особистості обумовлюють дві основні групи завдань естетотерапії: створення умов психологічного комфорту в освітньо-виховному просторі та науково-педагогічне забезпечення творчого самовираження дитини в перебігу навчально-виховного процесу. Розглянемо групи завдань естетотерапії як агогічного процесу у вимірах їх сучасної проблематики та стану науково-практичної розробленості.

Перша група завдань пов'язана з визначенням негативних чинників психологічної дії на особистість дитини, з вивченням механізмів дій та проявів деструктивних психоемоційних станів та пошуком найбільш ефективних засобів створення комфортних умов для учасників педагогічного процесу. Ключовою проблемою у вирішенні питання створення комфортних психолого-педагогічних умов освітнього середовища стає вивчення стану психоемоційної напруги, що її відчують суб'єкти педагогічного процесу, визначення основних дестабілізуючих чинників, які негативно впливають на самопочуття людини.

Особливо важливим у контексті означеної проблеми, стає питання загального культурного занепаду, яке вчені, в першу чергу, пов'язують з деструктивною за своїм характером філософією та естетикою постмодернізму та постпостмодернізму другої половини ХХ століття. Для цієї течії характерне досить примітивне, бездуховне тлумачення людської чуттєвості, яка, за Ж. Ліотаром, має бути спонтанною, розкутою, інстинктивною, тобто ніяким чином не підготовленою всім попереднім культурним розвитком до збільшення в ній людяності. «Постмодернізм старанно намагається повернути людство, особливо молодь, до первісного стану» [5, с. 182]. На засадах такої чутливості відбувається «аніمالізація» людини, що приводить її у стан дикунства. Створюється досить небезпечний для людської свідомості еко-соціально-інформаційний стан: потік негативної інформації, що обрушується на сучасну дитину, стає позамежним подразником, таким, що викликає перезбудження та зриви в роботі нервової системи дитячого організму. На фоні неправильного харчування та гіпервітамінозів у дітей розвивається незвична поведінка, що отримала назву девіантної (М. Сократов). У світлі глобальної проблеми інформаційно-психологічної безпеки суспільства, як стану захищеності громадян, окремих груп та соціальних прошарків, а також населення в цілому від негативних інформаційно-психологічних впливів, розробляються новітні філософські, соціальні та психолого-педагогічні концепції збереження та розвитку людської духовно-етнічної ментальної сутності. У вирішенні питання гармонізації взаємодії людини із навколишнім середовищем та її індивідуально-творчого розвитку на засадах особистісно орієнтованої філософсько-педагогічної парадигми на перший план висувається норма розвитку, еволюція етносу як норми «етнічного потоку», творчий потенціал нації, суспільства в цілому. Руйнівником цього потенціалу нерідко виступають соціальні віруси. Цей термін запроваджений відомим ученим А. Субетто. Це «певні зразки поведінки, що нав'язуються людині, суспільству, етносу

через свідомість шляхом інформаційного впливу. Вони руйнують природну, традиційну для даного суспільства еволюцію» [12]. Соціальний вірус, як негативний антигуманний та руйнуючий морально-духовні, індивідуально-творчі основи людського «Я», сучасний об'єктивний чинник суспільного розвитку поводить себе щодо соціуму вкрай жорстко, швидко відвойовує власні позиції. «По суті він паразит, що швидко розмножується, протестує проти суспільної програми суспільства, його традиційних засад, знаходить прогалини, демонструє негативні моменти та через це руйнує його» [4]. Розрізняють два види інформаційно-психологічного впливу: мимовільні впливи, що обумовлені технологічними режимами функціонування певних інформаційних систем (наприклад, електромагнітні випромінювання комп'ютерної техніки); навмисні маніпулятивні впливи з метою явного або прихованого спонукання до певних дій (наприклад, нейролінгвістичне програмування) [там само].

За даними дослідження Ю. Дрешер та Т. Ключенко, найбільш складними психотравмуючими ситуаціями, що потребують допомоги, є: розлучення в сім'ї або його загроза, хвороба, втрата родичів, страх, розчарування, тривога, хвилювання, конфлікти з оточуючими, особистісні конфлікти. Найбільш повною картина негативних дій навколишнього середовища представлена в дослідженнях сучасних вчених вальдорфської школи. Ними виділені такі чинники деструктивного впливу на особистість, що формується: телебачення та відео; комікси; перенавантаження органів чуття; раннє тренування інтелекту; комп'ютерні ігри; алкоголь та наркотики; душевні травми (пригніченість, поверховість, пасивність, відчуження між батьками, страх); розбещувальні дії; радіоактивне забруднення [3, с. 477-540].

За дослідженням кандидата медичних наук М. Сократова показаннями для проведення естетотерапії в умовах освітніх закладів є: проблеми емоційного розвитку, стрес, депресія, зниження емоційного тону, лабільність, імпульсивність емоційних реакцій (60% сучасних дітей знаходяться в суміжних станах неврастенії, астенії, психастенії); емоційна депривація дітей, переживання дитиною емоційного відчуження та відчуття самотності; наявність конфліктних міжособистісних відносин, незадоволеність внутрішньосімейною ситуацією; підвищена тривожність, страхи, фобічні реакції; негативна «Я» – концепція, неадекватна самооцінка, низький ступінь самоприйняття; некоординований тремор різних м'язів (нервовий тик); асиметричні, некоординовані різкі рухи, тремор пальців рук; дисгармонічне, адіалогічне мовлення, у тому числі різноманітні дизартричні порушення; різні види порушення осанки, плоскостопість, змінення тону м'язів різного генезису, порушення опорно-рухового апарату [10]. Запропонована М. Сократовим класифікація показань для застосування засобів естетотерапії має лише медико-психологічний контекст і стосується двох основних проблем розвитку сучасної дитини: індивідуально-фізіологічної та соціально-психологічної. На нашу думку, варто вдатися й до філософсько-педагогічної проблематики, висвітлюючи проблеми та наслідки впливу досить поширеної на сьогодні авторитарно-бездуховної практики освіти, що призводить дитину до стану соціальної апатичності, агресивності, «обезлюдненості» у відносинах з педагогом та душевного дисбалансу стосовно бачення себе в майбутньому тощо. Перелік зазначених трьох основних груп показань щодо застосування педагогом засобів естетотерапії у професійній діяльності відображений у табл. 1.

Окремим питанням концептуально-методологічного базису естетотерапії у світлі особистісно орієнтованої гуманістичної парадигми стає філософсько-антропологічна проблематика відчуття та розуміння людиною стану індивідуально-психологічного комфорту, котрий часто окреслюється як людське щастя [1]. Комфортне самодостатнє самовідчуття себе в теперішньому часі досягається, за даними психологів, через отримання можливості спілкування з духовно близькими людьми, якими можуть стати батьки, друзі, кохані, колеги тощо. Основна складова комфортного, щасливого самовідчуття людини – відчуття своєї єдності з мікро- та макросоціумом, почуття єдності людського духу [1].

Таблиця 1.

Основні групи показань щодо застосування педагогом засобів естетотерапії

<i>Назва групи показань</i>	<i>Зміст показань</i>
ІНДИВІДУАЛЬНО-ФІЗІОЛОГІЧНА	Проблеми емоційного розвитку, фізіологічні відхилення, що пов'язані з певними захворюваннями опорно-рухового апарату та нервової системи
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА	Індивідуально-психологічні та соціальні особливості формування та розвитку особистості дитини
ФІЛОСОФСЬКО-ПЕДАГОГІЧНА	Агресивність у взаєминах з батьками, учителями та (або) однокласниками, низька мотивація навчання, байдужість до родинного та (або) шкільного соціального оточення та власного майбутнього, бездуховність, «затримка особистісного розвитку» (за Т. Зинкевич-Євстигнєєвою) тощо

Іншою близькою до поняття «психологічний комфорт» науковою дефініцією є соціально-психологічне поняття «свобода». Це поняття можна трактувати як самостійну ознаку особистості та як особливий стан гармонізації відносин людини з оточенням. «Ми відчуваємо почуття комфорту, коли бачимо, що наші дії ефективні та безпечні. Ми відчуваємо себе вільними», – визначає поняття свободи та психологічного комфорту всесвітньо відомий теоретик тілесно-орієнтованої психотерапії Р. Курц [6, с. 44]. Таким чином, необхідність створення психологічного комфорту в освітньо-виховному просторі обумовлена агресивно-деструктивним впливом навколишнього середовища на сучасну людину.

Психологічно комфортне освітнє середовище спричинює творче самовираження учасників педагогічного процесу. Тому, друга група завдань спрямована на вивчення педагогом основ творчої діяльності як норми існування будь-якої особистості та психолого-педагогічних засад творчого самовираження, саморозвитку та самореалізації дитини в навчально-виховному процесі. Питання науково-педагогічного забезпечення творчого самовираження дитини у перебігу навчально-виховного процесу становить ключову, змістову позицію всього естетотерапевтичного впливу на людину у агогічному процесі розвитку її потенційних конструктивних можливостей.

Успішність вирішення цих питань сучасні вчені пов'язують із «психопедагогікою» (Е. Стоунс), «педагогічною психологією» (І. Зимня), «креативною педагогікою і психологією» (О. Морозов, Д. Чернілевський), «мистецькою педагогікою» (О. Рудницька), «арт-педагогікою та арт-терапією» (Л. Лебедева, Т. Зинкевич-Євстигнєєва та ін.), оскільки сьогодні все сильніше виявляється синкретична єдність педагогічних, психологічних, естетико-філософських знань про природу й становлення людської індивідуальності. Педагогічна проблема формування творчого компонента особистості набуває мистецтвознавчого, естетико-психологічного контексту. Стає необхідною спроба вивчення теоретико-методологічних основ творчості як людського феномена, з'ясування особливостей організації психолого-педагогічного процесу формування сучасної творчої особистості та визначення основних засад розвитку активної життєвої позиції педагога та вихованця у світлі гуманістичних ідей естетотерапевтичної особистісно орієнтованої агогічної парадигми.

Наукові підходи до проблеми творчості мають досить широку палітру, що пояснюють ефектом «білої плями» у знаннях стосовно природи та механізмів цього людського феномена, який, по суті, є головною складовою особистісно-індивідуального «Я». «Принципова спонтанність творчого процесу з самого початку робить його невлотимим для природничо-наукових

експериментів» [8, с. 8]. Перша спроба вивчення наукової творчості була здійснена ще давньогрецькими філософами. Аристотель пов'язує виникнення творчості з алгоритмом логічних умовиводів. Пізніше представниками асоціативної концепції у психології ця ідея модифікувалась у творчий синтез (В. Вундт) та творчі асоціації (А. Бен). Виділяють і інші акценти у проявах творчості: інтуїція, натхнення, осяяння, катарсис, інсайт, евристика (З. Фрейд, В. Келер, К. Бюлер).

Природу та сутність творчості і творчого потенціалу особистості, пов'язаних із діяльністю людини в різних сферах буття, розглядали українські філософи минулого та сьогодення: В. Андрущенко, М. Мокляк, І. Надольний, Г. Сковорода, Л. Українка, І. Франко, В. Шинкарук та інші. Феномен творчості досліджувався в працях психологів Б. Ананьєва, В. Виготського, Д. Ельконіна, О. Леонтьєва, А. Лурії, Б. Теплова, Д. Узнадзе та ін. Психологічні засади творчості активно вивчаються сучасними дослідниками психології особистості: Н. Бехтеревою, Д. Богоявленською, Н. Вишняковою, І. Зимньою, О. Ніколаєвою, О. Морозовим, Д. Чернілевським тощо. Питання педагогічної творчості розглянуто в наукових працях В. Загвязинського, В. Кан-Калика, М. Поташника, Р. Радченко, Р. Скульського та ін. Вивченню закономірностей творчого розвитку особистості в педагогічному процесі присвячено ряд дисертаційних досліджень останніх років в галузі педагогіки (М. Костенко, С. Сисоєва, Т. Сущенко, С. Хмельковська тощо), психології (О. Анісімов, Л. Іванцев та ін.) та соціальної філософії (В. Соловійов, І. Шпачинський та ін.). Д. Леонтьєв виокремлює три основні лінії в дослідженнях творчості. По-перше, творчість вивчається в її співвідношенні із здібностями, обдарованістю, талантом, інтелектом, дивергентним мисленням, розв'язанням задач. По-друге, творчість оцінюється як характеристика особистості, і постає питання про її особливості. По-третє, вона розглядається як діяльність у контексті життя. Вочевидь ставлячи перед собою різні завдання, дослідники приходять до неоднакових результатів [7, с. 214-223].

Численні дослідники намагалися сформулювати ту головну якість, ознаку будь-якої творчої особистості, котра закладена в основу здатності до творчості. При всьому різноманітті конкретних формулювань, всі говорять приблизно про одне й те ж саме: творча особистість – це вільна особистість; а вільна особистість – це особистість, яка здатна бути самою собою, відчувати своє «Я», за визначенням К. Роджерса. Більшість учених сходяться на думці, що у творчому процесі обов'язково задіяні як інтелектуальні, так і емоційні процеси, хоча сам механізм виникнення творчості досі залишається не вивченим. У контексті з'ясування природи та механізмів творчості в дитячому віці цікавим є психопедагогічний підхід Е. Стоунса. У своєму вченні він трактує творчість учня як самостійне вирішення проблеми без допомоги вчителя, а формування вміння вирішувати проблеми як тотожне формуванню її творчих здібностей [11, с. 273].

Відомий дослідник психології та психофізіології дитячої творчості О. Ніколаєва виокремила такі основні характеристики – ознаки дитячої творчості: по-перше, для дитини результати творчої діяльності лише побічний продукт основного результату – формування власної особистості; по-друге, дитяча творчість різноманітна: це і малювання, і рух під музику, і співи, і створення музики, казок, віршів та фантазування перед сном тощо; по-третє, особливістю дитячої творчості є її тотальність: вона властива всім без винятку дітям до підліткового віку, коли входження в доросле суспільство спонукає більшу частину з них відмовитися від пристосування шляхом творчості; по-четверте, діти можуть відрізнятися можливостями (рівнем розвитку природних задатків, здібностями), якими їх наділила природа, проте сама творчість – обов'язковий компонент становлення їх особистості; по-п'яте, щоденні досягнення звичайних дітей, які можуть залишитися не поміченими для широкого кола спільноти, є принципово важливими віхами у становленні особистості самих дітей, важливими етапами їх соціалізації [9, с. 5-6]. Вважаємо за доцільне до цього переліку особливостей дитячої творчості додати таку її здатність як створення через творчу активність дитини особливого захисного середовища (на шталт ігрової діяльності).

В естетотерапевтичному психолого-педагогічному процесі актуалізації і активізації творчого компонента розвитку особистості принципово важливим моментом є двобічність цього процесу, яка має торкатися обох учасників психолого-педагогічної взаємодії – педагога та вихованця. Тому ми виділяємо три процесуальні моменти, пов'язаних із творчим самовираженням суб'єктів педагогічного процесу: по-перше, це активізація естетичного поля засобів естетотерапії (через запровадження численних форм і методів арт-технологій) та створення творчо-стимулюючої атмосфери на першому етапі естетотерапевтичного впливу; по-друге, актуалізація та розкриття індивідуально-творчого потенціалу особистості на другому етапі естетотерапії (через запровадження різноманітних видів естетико-художньої діяльності); по-третє, обов'язкова творча активність педагога, який виконує роль ініціатора творчої взаємодії, що виникає як логічний наслідок естетотерапевтичної педагогічної діяльності і є необхідною умовою успішності будь-якої сучасної педагогічної технології в особистісно орієнтованій парадигмі виховання.

Отже, основною метою естетотерапії як змістової складової агогічного особистісно орієнтованого процесу є подолання деструктивних психоемоційних станів, що переживають учасники педагогічного процесу; дві основні групи завдань естетотерапії – створення умов психологічного комфорту в освітньо-виховному просторі та науково-педагогічне забезпечення творчого самовираження педагога та вихованця – обумовлені необхідністю збереження природної гармонійної взаємодії людини з оточенням, створенням умов для психоемоційного виживання дитини постіндустріального суспільства на засадах творчої самореалізації; психолого-педагогічна атмосфера творчості при естетотерапевтичному підході можлива лише за умови творчого самовияву обох учасників педагогічного процесу: педагога та дитини; ефективність залучення суб'єктів педагогічної взаємодії до творчого самовираження пов'язана у першу чергу з актуалізацією та розвитком особистісного та професійного потенціалу педагога як організатора агогічного процесу опанування дитиною основ «мистецтва щасливого життя».

Список використаних джерел

1. Аргайл М. Психология счастья / М. Аргайл. – [2-е изд.] – СПб. : Питер, 2003. – 271 с.
2. Бим-Бад Б.М. Категории современных наук о воспитании / Б.М. Бим-Бад. – Москва : Изд-во Моск. психол.-соц. ин-та; Воронеж : Изд-во НПО «МОДЭК», 2009. – 208 с.
3. Гёбель В. Ребёнок. От младенчества к совершеннолетию : кн. для родителей, педагогов и врачей / В. Гёбель, М. Глётлер ; пер с нем. под ред. Н. Федоровой. – Москва : Энигма, ООО Фирма Изд-во АСТ, 1998. – 592 с.
4. Дрешер Ю.Н., Ключенко Т. И. Библиотерапевтическая деятельность библиотек в контексте информационно-психологической безопасности [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ст.: <http://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea2002/trud/sec1114/doc77.HTML>.
5. Киященко Н.И. Эстетика – философская наука / Н.И. Киященко. – Москва : Изд. дом Вильямс, 2005. – 592 с.
6. Курц Р. Телесно-ориентированная психотерапия : метод Хакоми / Р. Курц ; [пер. с англ. Д.А. Ивахненко]. – Москва : Класс, 2004. – 304 с.
7. Леонтьев Д.А. Пути развития творчества : личность как определяющий фактор / Д.А. Леонтьев // Воображение и творчество в образовании и профессиональной деятельности. Материалы чтений памяти Л.С. Выготского : 4-я Междунар. конф. – Москва : РГГУ, 2004. – С. 214-223.
8. Морозов А.В. Креативная педагогика и психология / А.В. Морозов, Д.В. Чернилевский. – Москва : Акад. проект, 2004. – 560 с.
9. Николаева Е.И. Психология детского творчества / Е.И. Николаева. – СПб. : Речь, 2006. – 220 с.
10. Сократов Н.В. Современные технологии сохранения и укрепления здоровья детей / Н.В. Сократов, И.Н. Корнева, В.Н. Феофанов ; под ред. Н.В. Сократова. – Москва : Сфера, 2005. – 224 с.

11. Стоунс Э. Психопедагогика. Психологическая теория и практика обучения / Э. Стоунс ; [пер.с англ. Н. И. Осьмакова]. – Москва : Педагогика, 1984. – 472 с.
12. Субетто А.И. Новая парадигма исторического развития и общественный интеллект / А.И. Субетто // Современная высшая школа (литературный журнал). – 1991. – № 2. – С. 81.
13. Федій О.А. Естетотерапія : навчальний посібник / О.А. Федій. – [2-ге вид., перероб. та допов.]. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 304 с.

The article deals with the methodological bases of aesthetical therapy in the course of modern humanities. The conceptual components of organising the aesthetical therapy education at the preschool and primary stages of study as a starting point of a person's further agogic support in education have been settled.

The author defines the system elements of the pedagogical process capable of solving the identified problem points: 1) personally oriented humanistic paradigm of education as such based on the idea of a personality's absolute self-worth; 2) the aesthetical therapy content component of the organisation process of educational space of preschool and primary education stages as the starting stages of organising of a person's educational activity throughout her life.

Aesthetical therapy is defined as an independent field of integrative scientific knowledge of teacher's tools and methods for creating psychologically comfortable educational environment capable to restore the natural harmony of a modern person and the environment, and to give her an opportunity to further individual-creative self-development. To sum up, aesthetic therapy is an agogic process by its acmeological and synergetic nature.

The author of the article outlines the main pedagogical reasons for the use of aesthetical therapy means: individual-physiological, social-psychological and philosophical-pedagogical. The three procedure aspects of creative self-expression of the subject of the educational process have been given. They are: 1) the activation of aesthetical therapy means and creating of the creative and stimulating atmosphere at the first stage of aesthetical therapy influence; 2) actualisation of a person's individual and creative potential at the second stage of aesthetical therapy; 3) obligatory creative activity of a teacher as an initiator of creative interaction which arises as a logical consequence of aesthetical therapy educational activity and is a prerequisite for the success of any modern educational technology in the personality oriented paradigm of education.

Key words: *aesthetical therapy, agogics, agogic function, «art of life», children's creativity.*